

2.12. KLUCZ

1. Uzupełnij tabelę dotyczącą zagrożeń dla demokracji (4 pkt)

Typ zagrożenia	Wyjaśnij 1 zdaniem na czym polega dane zagrożenie	W jaki sposób można z tym zagrożeniem walczyć? Podaj 1 metodę.
dyktatura większości	Brak poszanowania praw mniejszości i narzucenie mniejszości woli większości	<ul style="list-style-type: none"> • konstytucyjne gwarancje praw mniejszości • odpowiedni system wyborczy • sztywność konstytucji • umowy m.nar. dotyczące praw człowieka
nietolerancja	brak szacunku dla jakiegokolwiek mniejszości, dla postaw i zachowań społecznych innych niż ogółu	zakaz działania partii polit., które głoszą faszyzm lub komunizm lub takich, które głoszą nienawiść rasową
brak szacunku dla prawa i anarchia	nie przestrzeganie prawa obowiązującego w państwie, relatywne podchodzenie do prawa. Moralność nie pokrywa się z prawem.	stabilność prawa
demokracja fasadowa	tylko pozornie funkcjonują zasady demokratycznego państwa prawa; oligarchizacja państwa	

2. Wyjaśnij pojęcie *korupcja* (1 pkt)

Wykorzystanie stanowiska publicznego do realizacji prywatnych interesów

3. Poniżej podano 4 formy korupcji. Wyjaśnij na czym one polegają (4 pkt):

- łapówka - wręczenie pieniędzy lub prezentu za pozytywne załatwienie sprawy
- nepotyzm - obsadzanie stanowisk krewnymi
- defraudacja – sprzeniewierzenie pieniędzy publicznych
- kapitalizm polityczny – wykorzystywanie wpływów politycznych w gospodarce

4. W jaki sposób zwalczyłbyś / zwalczyłybyś korupcję? Podaj trzy metody (3 pkt)

- tworzenie urzędów, które kontrolują polityków
- kształtowanie moralności publicznej
- propagowanie odpowiednich postaw społecznych i zmiana mentalności

2.13.

5. Zakreśl P jeżeli zdanie jest prawdziwe lub F jeżeli jest fałszywe (15 pkt)

LP	P	F	Zdanie
1.	P	F	W systemie parlamentarno – gabinetowym istnieją dwa organy władzy wykonawczej : głowa państwa oraz rząd na czele z premierem.
2.	P	F	W systemie parlamentarno – gabinetowym głowa państwa ma charakter reprezentacyjny i nie posiada większej władzy.
3.	P	F	W systemie parlamentarno – gabinetowym rząd ponosi odpowiedzialność polityczną i konstytucyjną, a głowa państwa jedynie odpowiedzialność konstytucyjną
4.	P	F	W systemie parlamentarno – gabinetowym głowa państwa nie może rozwiązać parlamentu na wniosek premiera w żadnych okolicznościach.
5.	P	F	W systemie parlamentarno – gabinetowym rząd posiada inicjatywę ustawodawczą.
6.	P	F	W systemie parlamentarno – gabinetowym głowa państwa jest wybierana przez parlament.
7.	P	F	W systemie prezydenckim prezydent jest wybierany w wyborach powszechnych.

8.	P	F	W systemie prezydenckim istnieją obok siebie dwa organy władzy wykonawczej: prezydent i rząd na czele z premierem.
9.	P	F	W systemie prezydenckim istnieje całkowity rozdział organów władzy wykonawczej i ustawodawczej – prezydent nie może rozwiązać parlamentu, a parlament odwołać prezydenta z powodów politycznych.
10.	P	F	W systemie prezydenckim prezydent posiada prawo weta wobec ustaw uchwalonych przez parlament.
11.	P	F	W systemie prezydenckim prezydent ponosi odpowiedzialność polityczną i konstytucyjną.
12.	P	F	W systemie parlamentarno – komitetowym najwyższą władzę w państwie sprawuje parlament.
13.	P	F	W systemie parlamentarno – komitetowym rząd nie posiada inicjatywy ustawodawczej.
14.	P	F	W systemie parlamentarno – komitetowym głowa państwa jest wybierana przez parlament i przed ni odpowiedzialna.
15.	P	F	W systemie parlamentarno komitetowym a ni premier ani głowa państwa nie może rozwiązać parlamentu.

2.14

6. Uzupełnij zdania dotyczące systemów poszczególnych państw.

W **USA** obowiązuje system prezydencki. Na czele państwa stoi prezydent wybierany na 4-o letnią kadencję. Pełni on funkcję głowy państwa, (1) **szefa rządu** i (2) **naczelnego dowódcy sił zbrojnych**. W skład rządu wchodzi sekretarze stanu powoływani przez (3) **prezydenta**. Władzę ustawodawczą sprawuje Kongres złożony z dwóch izb: (4) **Izby Reprezentantów** i (5) **Senatu**. Władzę sądowniczą sprawuje Sąd Najwyższy w skład, którego wchodzi 9 sędziów powoływanych na okres

(6) **dożywotnio**. Za naruszenie ustaw lub konstytucji Prezydent i sekretarze stanu mogą być pociągnięci do odpowiedzialności przed (7) **Kongres**. Decyzję o wojnie i pokoju w USA podejmuje (8) **Kongres**. W **Wielkiej Brytanii** obowiązuje system (9) **parlamentarno - gabinetowy**. Na czele państwa stoi królowa Elżbieta II, a premierem jest (10) **Gordon Brown**. Władzę ustawodawczą sprawuje parlament złożony z dwóch izb: (11) **Izby Lordów** i (12) **Izby Gmin**. Władzę wykonawczą sprawuje (13) **gabinet**, którego skład powołuje (14) **premier**. Premierem zostaje lider partii, która wygrała wybory. W przypadku gdy rząd utraci zaufanie niższej izby parlamentu może on (15) **podać się do dymisji** lub (16) **zwrócić się do królowej o rozwiązanie Izby Gmin**. Wyższa izba parlamentu angielskiego ma mniejsze kompetencje. Może ona (17) **zawetować ustawy Izby Gmin** lub (18) pełni **funkcje sądu apelacyjnego**.

Szwajcaria jest republiką związkową. W Szwajcarii obowiązuje system (19) **parlamentarno – komitetowy**. Władza ustawodawcza należy do (20) **Zgromadzenia Związkowego**, a władza wykonawcza należy do (21) **Zgromadzenia Związkowego**. Dużą rolę w Szwajcarii odgrywa referendum. Podaj dwa przypadki, w których przeprowadza się referendum obligatoryjne: (22) **zmiany konstytucji**, (23) **przystąpienia do organizacji międzynarodowych lub organizacji bezpieczeństwa zbiorowego**. Parlament szwajcarski składa się z dwóch izb: (24) **Rady Narodowej** i (25) **Rady Kantonów** wybieranych w wyborach bezpośrednich. Rząd Szwajcarii składa się z 7 członków wybieranych na 4 lata. Rząd wybiera (26) Prezydenta - błąd (kogo?) spośród swego grona. **Francja** jest republiką. Obowiązuje tam system (27) **półprezydencki**. Na czele państwa stoi Prezydent, którym obecnie jest (28) **Nicolas Sarkozy**. Pozycja Prezydenta we Francji jest silna, o czym świadczą jego uprawnienia w stosunku do parlamentu. Prezydent może: (29) **rozwiązać parlament** (30) **zawetować ustawę parlamentu**.